

Porušení povinnosti v řízení o konkurzu

Soud zásadně není oprávněn učinit změnu odborných zjištění znalce, ať již explicitně či skrytě, tj. pokud by při svých právních závěrech vycházel z odlišného odborného zjištění, než ke kterým dospěl znalec.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 1152/2006, ze dne 24.10.2006)

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání podaném nejvyšší státní zástupkyní v nejspěchu obviněného Ing. J. H., proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. 23 To 1041/2005, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 27 T 176/2004, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. 23 To 1041/2005, a rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. 10. 2005, sp. zn. 27 T 176/2004, ve výroku pod bodem II., jímž byl obviněný Ing. J. H. podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby pro skutek kvalifikovaný jako trestný čin porušení povinnosti v řízení o konkurzu podle § 126 odst. 2 tr. zák. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Českých Budějovicích přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. 10. 2005, sp. zn. 27 T 176/2004, byl obviněný Ing. J. H. podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby pro skutky kvalifikované jednak jako trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 147 odst. 1 tr. zák. a jednak jako trestný čin porušení povinnosti v řízení o konkurzu podle § 126 odst. 2 tr. zák.

Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud druhého stupně usnesením ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. 23 To 1041/2005, zamítl podle § 256 tr. ř. odvolání státní zástupkyně jako nedůvodné.

Shora citované usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích napadla ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. nejvyšší státní zástupkyně dovoláním podaným v nejspěchu obviněného z důvodů uvedených v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., neboť napadeným rozhodnutím bylo rozhodnuto o zamítnutí odvolání, ačkoli rozhodnutí soudu prvního stupně spočívalo na nesprávném právním posouzení skutku.

Podle názoru dovolatelky nelze souhlasit se závěrem obou napadených rozhodnutí, že jednání popsané pod bodem II. zprošťujícího výroku rozsudku okresního soudu nevykazovalo potřebný stupeň společenské nebezpečnosti trestného činu. Okolnost, že obviněný sám činil určitá opatření k sanaci právnické osoby, není v praxi nikterak výjimečná a nelze ji považovat za okolnost vylučující materiální znak trestného činu. Soudy se nezabývaly faktickými výsledky sanačního úsilí obviněného a není zřejmé, zda dokázal svým úsilím společnost revitalizovat a vyrovnat se s jejími věřiteli. Z dlouhodobého projektu ve veřejné správě nevyplývala jistota alespoň dílčího příjmu z této činnosti a obviněný ani nevyplácel v kritickém období mzdy svým zaměstnancům. Nemohl tedy počítat s tím, že v dohledném časovém horizontu se ekonomická situace společnosti změní natolik, aby byla schopna plnit své splatné závazky. Nelze ani přisvědčit argumentu o specifickém charakteru společnosti obviněného, neboť její předmět podnikání nebyl neobvyklý. V posuzovaném případě tedy neexistovaly žádné okolnosti, které by konkrétní stupeň nebezpečnosti činu pro společnost snižovaly pod dolní hranici běžných případů daného trestného činu. Z těchto důvodů nejvyšší státní zástupkyně navrhl, aby odvolací soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil napadené usnesení a rozsudek soudu prvního stupně, jakož i další výroky na toto rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Okresnímu soudu v Českých Budějovicích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Obviněný Ing. J. H. využil svého práva vyjádřit se písemně k dovolání. Uvedl, že všichni věřitelé na základě jednání s obviněným souhlasili s odkladem splatnosti svých pohledávek a poskytli prostor pro sanaci společnosti, s výjimkou

Okresní správy sociálního zabezpečení v Č. B. Projekt e. G. zahrnoval celou Českou republiku a jeho hodnotu lze odhadnout na stovky milionů Kč. Počátkem roku 2002 propustila společnost většinu svých zaměstnanců a přešla do režimu sanace a pouze jednala s investory. Obviněný dále citoval reference týkající se společnosti H., a. s., kterými dokládá její aktivitu v náročných a strategických zakázkách. Posuzovaným jednáním se snažil maximálně zodpovědně řešit situaci a jeho úsilí by nepochybně přineslo lepší výsledky než následné konkursní řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal, že dovolání nejvyšší státní zástupkyně je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. a) tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.). Ačkoliv dovolatelka ve svém podání nespécifikovala výslovně rozsah dovolání, je zjevné, že směřuje proti té části zprošťujícího výroku rozsudku soudu I. stupně, jímž bylo rozhodnuto o skutku, kvalifikovaném jako trestný čin porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. zák. V tomto rozsahu totiž bylo ve věci podáno odvolání, o němž krajský soud rozhodoval napadeným usnesením.

Dovolání jako mimořádný opravný prostředek lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., proto je existence zákonem předvídaného důvodu dovolání podmínkou pro provedení přezkumu dovolacím soudem. Jako další se proto Nejvyšší soud zabýval otázkou, zda uplatněné námitky obsahově odpovídají formálně citovanému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a následně posuzoval jejich důvodnost.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Předpokladem jeho uplatnění je námitka nesprávné aplikace ustanovení hmotného práva, tedy hmotně právního posouzení skutku nebo hmotně právního posouzení jiné skutkové okolnosti. Podle námitek dovolatelky jednání popsané pod bodem II. zprošťujícího výroku vykazovalo potřebný stupeň společenské nebezpečnosti trestného činu a nebyly žádné okolnosti, které by nebezpečnost činu snižovaly pod dolní hranici běžných případů daného trestného činu. Tyto námitky zpochybňují učiněné právní posouzení skutku jako trestného činu (srov. § 3 odst. 1, 2 tr. zák.) a obsahově odpovídají citovanému dovolacímu důvodu. Nejvyšší soud proto přezkoumal napadené rozhodnutí na podkladě podaného dovolání (§ 265i odst. 3 tr. ř.) a dospěl k závěru, že bylo podáno důvodně.

Podle § 3 odst. 1 tr. zák. je trestným činem pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně. O trestný čin se jedná, jsou-li v konkrétním případě dány formální i materiální podmínky trestnosti činu. Při posuzování otázky, zda skutek je či není trestným činem, je třeba jednak učinit závěr o tom, zda zjištěné skutkové okolnosti naplňují formální znaky trestného činu (v daném případě znaky uvedené v § 126 odst. 2 tr. zák.), a poté se vypořádat s tím, zda skutek vykazuje takový stupeň nebezpečnosti pro společnost, který je materiální podmínkou trestnosti. Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost - materiální znak trestného činu - je podle § 3 odst. 4 tr. zák. určován zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou. V této souvislosti lze poukázat na rozhodnutí publikované pod č. 43/1996 Sb. rozh. tr., podle kterého je při úvahách o existenci materiálního znaku trestného činu nutno vycházet ze skutečnosti, že již stanovením formálních znaků určité skutkové podstaty zákon předpokládá, že při jejich naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň nebezpečnosti vyšší než nepatrný.

Trestného činu porušení povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. ř. se dopustí, kdo nesplní svou zákonnou povinnost podat návrh na prohlášení konkursu. Předpokladem spáchání tohoto trestného činu je stav dlužníka naplňující zákonné předpoklady vyžadující podání návrhu na prohlášení konkursu, tedy jeho úpadek. Ten je definován v § 1 odst. 2 zák. č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, jako stav, kdy dlužník má více věřitelů a není schopen po delší dobu plnit své splatné závazky. Podle odstavce 3 téhož ustanovení je fyzická osoba, jakožto podnikatel, i právnická osoba v úpadku i tehdy, jestliže je předlužená. Vedle stavu úpadku je další podmínkou naplnění skutkové podstaty daného trestného činu okolnost, že obviněný v rozporu se zněním jeho zákonné povinnosti návrh na prohlášení konkursu nepodá. Podle § 3 odst. 1 zák. č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, je právnická osoba nebo fyzická osoba-podnikatel, která je v úpadku, povinna bez zbytečného odkladu podat návrh na prohlášení konkursu. V případě naplnění předpokladu podání návrhu na konkurs právnickou osobou je trestně odpovědná za opomenutí podání návrhu na konkurs osoba jednající jménem této právnické osoby (společnosti) navenek, tedy její statutární orgán resp. člen statutárního orgánu (srov. odst. 2 téhož ustanovení). Povinností této osoby jednající s péčí řádného hospodáře (v případě akciové společnosti srov. § 194 odst. 5 zák. č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů) je být informován o průběžných výsledcích hospodaření právnické osoby. Z hlediska subjektivní stránky trestného činu je nezbytné (srov. § 4 odst. 2 tr. zák.), aby si byl dlužník (člen statutárního orgánu právnické osoby) vědom faktických okolností zakládajících jeho úpadek (úpadek jím řízené a zastupované společnosti) ve formě předlužení či insolvence a byl srovnán s vlastní nečinností ve vztahu k podání návrhu na konkurs. Možný úpadek může být dlužníkovi signalizován např. účetní

závěrkou, která vykazala účetní předlužení. Zákon přitom nestanoví požadavek na dobu, po kterou se má dlužník nacházet ve stavu úpadku. Stanoví pouze, že k podání návrhu na prohlášení konkursu má příslušná osoba přistoupit bez zbytečného odkladu. Podle konkrétních okolností lze tedy připustit podání návrhu ve lhůtě několika týdnů až měsíců od okamžiku, kdy se dlužník o svém úpadku dozví resp. od okamžiku kdy vykoná další úkony k řešení situace, např. svolá valnou hromadu, na jejíž program bude zařazeno řešení aktuální ekonomické situace společnosti apod.

Z hlediska určení stupně společenské nebezpečnosti je v případě tohoto trestného činu významnou okolností doba, po kterou se dlužník nacházel v úpadku a po kterou nedošlo k podání návrhu na prohlášení konkursu, jakož i míra jeho předlužení či insolvence. Je třeba přihlídnout také k okolnostem, ze kterých by mohly vyplynout budoucí příjmy dlužníka v takovém rozsahu, že by ve svých důsledcích odvrátily stav úpadku. Pokud by dlužník nesplnil svou zákonnou povinnost podat návrh na konkurs v případě naplnění definice úpadku pouze po krátkou dobu (tj. několika měsíců) a důsledkem jeho další činnosti by bylo odvrácení úpadku, nevykazovalo by jeho jednání potřebný stupeň společenské nebezpečnosti ve smyslu § 3 odst. 4 tr. zák. Jak je však vyloženo níže, v daném případě se dlužník nacházel ve stavu hlubokého úpadku, který se nepodařilo odvrátit po dobu několika let.

Podle výroku pod bodem II. rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích se obviněný dopustil jednání spočívajícího v tom, že „v době od 1. 1. 2003 do 30. 6. 2004 jako předseda představenstva společnosti H., a. s., v rozporu se zákonem č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, v platném znění, uloženou povinností jako statutární zástupce této společnosti nepodal návrh na prohlášení konkursu společnosti H. a. s. s tím, že o úpadku této společnosti vzniklého nejpozději do konce roku 2002 v důsledku jeho předlužení a insolvence se musel dozvědět nejpozději k 31. 12. 2002 z účetní závěrky.“

V odůvodnění rozsudku okresní soud konstatoval (str. 12), že formálně byly naplněny všechny znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 126 odst. 2 tr. zák., nebyl však naplněn znak materiální. Obviněný se po dobu několika let, kdy společnost neměla dostatečné zdroje na krytí nákladů spojených s obchodní činností a míra zadluženosti dosáhla sto procent základního kapitálu, snažil zajistit vstup strategického partnera do obchodní společnosti, který by garantoval přínos dostatečného objemu finančních prostředků ke krytí závazků společnosti. Obhajoba obviněného v tomto smyslu byla podpořena řadou korespondence s jednotlivými potenciaálními subjekty, konkrétními projekty a uzavřenou rámcovou dohodou. Soud prvního stupně zdůraznil v tomto ohledu zásadní význam rozpracovaného projektu obviněného ve veřejné správě, který měl dle jeho přesvědčení stále perspektivu. Závěr o významu a smyslu revitalizace společnosti byl také podpořen posudkem znalce k ocenění know-how společnosti H., a. s., který byl u hlavního líčení proveden jako listinný důkaz. Na str. 13 rozsudku soud prvního stupně konstatoval, že společnost obviněného neprodávala komodity a v podstatě budovala hodnoty pouze v souvislosti s obchodem s technologiemi a know-how společnosti mělo určitou významnou hodnotu. Z těchto důvodů soud dospěl k závěru, že nebyla naplněna materiální stránka trestného činu podle § 126 odst. 2 tr. zák.

Odvolací soud plně podpořil názor soudu prvního stupně. Uvedl, že formálně byly naplněny podmínky pro to, aby obviněný podal na společnost H., a. s., návrh na konkurs. Podle jeho názoru byla činnost společnosti určitým způsobem specifická, neboť neobchodovala s hmotnými statky. Proto lze chápat jednání obviněného, který se snažil sehnat strategického partnera a snažil se udržet „mozkový potenciál“ společnosti namísto podání návrhu na konkurs. Sám tak činil kroky k záchraně společnosti, „aniž by obdobnou činností pověřil správce konkursní podstaty.“ Jeho jednání směřovalo k záchraně hodnot jejich uvedením na trh a k získání prostředků k zaplacení dluhů společnosti. Bylo tedy v podstatě stejnou činností, jakou by měl konat správce konkursní podstaty. Obviněný podnikl reálné kroky k udržení hodnoty know-how společnosti, uplatnil vypracovaný program na trhu, získal finanční prostředky a pokryl dluhy, které společnost měla. Ani odvolací soud proto žalované jednání nepovažoval za společensky nebezpečné.

Nejvyšší soud vyšel ze skutkových zjištění popsanych v rozhodnutích soudů obou stupňů, ale jejich úvahám nemohl přisvědčit. Podle jeho názoru není ve skutkovém stavu věci ohledně skutku popsaného pod bodem II. zprošťujícího výroku dostatečný podklad pro právní závěr o nedostatku potřebného stupně jeho společenské nebezpečnosti. Dovolací soud neshledal okolnosti snižující stupeň společenské nebezpečnosti jednání obviněného pod míru předvídanou § 126 odst. 2 tr. zák. pro běžné případy jeho naplnění.

V posuzovaném případě nebyl nijak snížen význam zákonem chráněného objektu trestného činu, tedy zájmu na splnění zákonné povinnosti podat návrh na prohlášení konkursu, a stejně tak není možné hovořit o méně závažném způsobu provedení činu či jeho následcích. Dosavadní bezúhonnost pachatele a zhodnocení pohnutky jeho počínání pak mohou znamenat polehčující okolnosti, které je možné zohlednit v rámci úvah o trestu, avšak samy o sobě nemohou výrazně ovlivnit rozhodování o vině. Obdobně v případě páchaní daného trestného činu není nikterak výjimečná okolnost, že obviněný sám činil určitá opatření k sanaci jím řízené právnické osoby, a tato opatření nelze bez dalšího považovat za okolnost vylučující materiální znak trestného činu. Soudy totiž neuvedly, jaké faktické

výsledky mělo sanační úsilí obviněného, ani okolnost, zda a v jakém rozsahu dokázal svým úsilím společnost revitalizovat a vyrovnat se s jejími věřiteli.

Možnost odvrácení stavu úpadku společnosti v budoucnosti může být okolností vylučující spáchání trestného činu podle § 126 odst. 2 tr. zák. Odvrátit stav úpadku mohou společníci (akcionáři) společnosti např. přijetím rozhodnutí na valné hromadě společnosti o zvýšení základního kapitálu splacením dalších vkladů (upsáním a splacením nové emise akcií) z jejich strany či ze strany třetí osoby (investora). Taková možnost však musí být reálná – musí být zřejmá v době, kdy vzniká povinnost podání návrhu na konkurs a v tomto okamžiku již musí být určena doba, ve které k odvrácení úpadku dojde, jakož i výše či hodnota prostředků, které se v této době stanou majetkem dlužníka. Obdobné požadavky na konkrétní věcné a časové určení budoucí události vylučující předlužení či insolvenční dlužníka je nutno vztahovat i na případ budoucí realizace určitého projektu (obchodního závazkového vztahu). V tomto případě je zapotřebí, aby existovala právní skutečnost (smlouva), na základě které lze v určené době reálně očekávat jednorázové plnění či od určité doby opakující se plnění v takovém rozsahu, že odvrátí úpadek dlužníka, tj. umožní úhradu splatných závazků či odstraní jeho předlužení.

Soudy nižší instance konstatovaly jako nejvýznamnější okolnost snižující společenskou nebezpečnost jednání obviněného dlouhodobý projekt ve veřejné správě, tzv. e. G. Ani jeden ze soudů však neuvedl, v jaké míře pravděpodobnosti vyplývala pro obviněného, resp. společnost H., a. s., jistota alespoň dílčího příjmu z tohoto projektu a v jaké době a rozsahu mělo k příjmu majetkových hodnot dojít. Dovolací soud vzal v úvahu okolnosti vypovídající o aktivitě obviněného na realizaci projektu, zejména smlouvu o účasti v projektu e. G. z 28. 2. 2002 (č.l. 331 a násl.), a zjistil, že ani tyto neposkytují dostatečný podklad k závěru o výši plnění či prospěchu, který společnost z kontraktu mohla reálně očekávat. Podle smlouvy mělo dojít k rozšíření nabídky služeb e. B., a. s., prostřednictvím portálu veřejné správy. Obviněný se zavázal v průběhu roku 2002 zahájit komerční provoz portálu veřejné správy e. Ú. Obviněnému pak měla být poskytnuta provize 200,- Kč resp. 400,- Kč za každého nového klienta, který prostřednictvím portálu uzavře smlouvu o poskytování bankovních služeb s bankou. Celková výše plnění (finančních prostředků), která by společnosti obviněného byla v rámci realizace projektu poskytována, by tedy byla závislá na množství smluv o poskytování bankovních služeb uzavřených s bankou prostřednictvím portálu a je velmi obtížné odhadovat počet takto uzavřených smluv a stejně tak i výši prospěchu, který by společnost obviněného z projektu získala. Kromě okolnosti, že ze smlouvy ani z ostatních zjištění soudů nelze zjistit ani pravděpodobnost realizace projektu jako takového v alespoň rámcově určeném rozsahu, ani budoucí finanční prospěch společnosti H., a. s., z něj, je třeba poukázat na další skutečnosti vypovídající o dlouhodobě špatné finanční situaci společnosti, jakož i neúspěšné snaze obviněného tuto situaci zlepšit.

Znalecký posudek z oboru ekonomika, odvětví účetnictví vypracovaný Ing. K. M., CSc. (č.l. 14 a násl.) vypovídá o tom, že již za rok 1999 společnost vykázala ztrátu ve výši 747 tis. Kč. V rámci odpovědi na zadané otázky znalec uvedl (č.l. 46), že společnost byla již od roku 1999 předlužena. Taktéž auditorská zpráva založená na č.l. 168 resp. 337 upozorňovala na skutečnost, že společnost dosáhla v roce končícím 31. 12. 1999 ztráty 2 119 tis. Kč a k tomuto datu vykazovala záporné vlastní jmění ve výši 1 119 tis. Kč. Znalecký posudek z oboru ekonomika, odvětví ceny a odhady, specializace oceňování hospodářské činnosti společností, zpracovaný Ing. Z. Z. (č.l. 25 a násl.) konstatoval záporný hospodářský výsledek společnosti za roky 2001 a 2002, když podle vyjádření znalce společnost nebyla schopna z výsledků hospodaření vytvářet dostatečné zdroje ke krytí nákladů. Za toto období nedosahovala přidaná hodnota ani výše osobních nákladů. Výše uvedené důkazy tedy vypovídají o předlužení a insolvenční situaci společnosti již od konce roku 1999. Z tohoto faktu vyšly i soudy nižšího stupně ve svých rozhodnutích, aniž by jej však zahrnuly do právního posouzení věci. Dále bylo třeba zabývat se nejvýznamnějšími obchodními závazkovými vztahy, kterých se společnost H., a. s., účastnila.

Ze Smlouvy o kooperaci s Ž. b., a.s., (č.l. 250) ze dne 28. 10. 1998 vyplývá poskytnutí zálohy ve výši 3 mil. Kč společnosti obviněného na její budoucí činnost ve prospěch banky. Na č.l. 255 je založena smlouva o údržbě aplikačního programového vybavení ze dne 27. 12. 1999, podle které společnost od Ž. b., a. s., obdržela fixní platbu ve výši 388.000,- Kč. Na č.l. 266 je však založen doklad o vzájemném zápočtu převodu finančních prostředků mezi společnostmi H., a. s. a Ž. b., a. s., ze dne 29. 12. 2000. Z něj vyplývá, že na základě ukončení smlouvy o kooperaci obviněný vrátil bance 2.200.000,- Kč ze zálohy a platnost smlouvy byla ukončena.

Rámcová smlouva o dodávkách služeb uzavřená s G. C. B., a. s. (č.l. 277) pak upravovala podmínky pro poskytování služeb společností H., a. s., v následujícím období na základě servisních smluv. Ze servisní smlouvy založené na č.l. 289 pak vyplývá, že firma na základě této smlouvy měla obdržet plnění ve výši 1.428.000,- Kč. Dopisem ze dne 30. 5. 2001 (č.l. 291) informoval obviněný G. C. B., a. s., o zdravotní problémech jeho zaměstnanců, kteří byli obeznámeni s prostředím této banky, a uvedl, že věří, že během následujícího půl roku bude schopen poskytovat služby podle požadavků G. C. B., a. s., k čemuž však doložil toliko informativní nabídku. Na č.l. 295 je také založena smlouva s Č. n.

b., podle které měla společnost obviněného obdržet za analytické a programátorské práce celkem 195.000,- Kč. Při seznámení se spisem (srov. č.l. 131), jakož i v jednání s orgány státní správy, zejména s pracovníky správy sociálního zabezpečení (zpráva Okresní správy sociálního zabezpečení Č. B. viz č.l. 187 a násl.) obviněný opakovaně argumentoval tím, že v brzké době dokončí jednání se strategickým partnerem a bude mít k dispozici finanční prostředky k úhradě povinných plateb. Přestože orgány státní správy umožnily obviněnému dostát těmto slibům a po jisté období tolerovaly nepříznivou situaci jeho společnosti, k zaplacení dlužných částek nedošlo, naopak se zadlužení společnosti dále prohlubovalo. Dne 13. 2. 2004 pak bylo obviněnému z důvodu nesplnění závazků vůči státu odebráno živnostenské oprávnění a společnost H., a. s., již nemohla vyvíjet další činnost. Z návrhu na konkurs ze dne 7. 1. 2005 (č.l. 113) podaného likvidátorkou společnosti je mj. patrné, že společnost (krom jiných závazků uvedených na č.l. 116) dlužila okresní správě sociálního zabezpečení více než 6 mil. Kč a na nevyplacených mzdách částku 1.023.606,- Kč. Také z dokumentů týkajících se realizace podnikatelského záměru a hledání investora v roce 2004 nevyplývá reálná možnost získání finančních prostředků v potřebné výši a v určité době. Např. z dopisu založeného na č.l. 231 vyplývá, že chystaný projekt mohl být ziskový až od třetího roku jeho realizace.

Znalecký posudek ze dne 10. 2. 2002 k ocenění know-how společnosti H., a. s., zpracovaný Ing. J. V. (č.l. 81 - 86) na žádost obviněného, ocenil know-how společnosti na 42.911.000,- Kč. Přitom vycházel z predikce zisku při uplatňování know-how v praxi, která však vyšla z projektu vypracovaného autory know-how. Skutečností zůstává, že za celé období existence společnosti H., a. s., tj. ani v období jejího nepříznivého stavu hospodaření, nedošlo k prodeji jakýchkoli práv k nehmotným statkům ani k využití ochrany prostřednictvím některého z institutů práva duševního vlastnictví (ochranná známka, patent, průmyslový vzor apod.). Úpadek společnosti se ani za využití know-how společnosti nedařilo po dobu několika roků odvrátit a také již zmíněný znalecký posudek zpracovaný Ing. Z. Z. (č.l. 25 a násl.) existenci nehmotného majetku společnosti H., a. s., v uvedené hodnotě nepotvrdil.

Soud I. stupně na tomto místě vyslovil nesouhlas s názorem znalce Ing. Z. Z., podle něhož nerealizované know - how obchodní společnosti nemá žádnou hodnotu. Tento závěr označil okresní soud za nelogický, neboť podle jeho přesvědčení by „v takovém případě každý podnikatelský záměr, který by nebyl realizován, neměl žádnou hodnotu“. S takto vysloveným kategorickým závěrem o posuzování hodnoty podnikatelského záměru se však Nejvyšší soud neztotožnil. Lze připustit, že určitou hodnotu může mít a ve většině případů zřejmě má i „pouhý nápad“ či záměr k podnikání a to za předpokladu, že je realizovatelný v určité době a za určitých podmínek, resp. jeho naplnění je v konkrétních podmínkách reálné. Hodnota původní myšlenky se tak prakticky projeví až její realizací v praxi, kdy bude možné odhadnout či dokonce stanovit, do jaké míry původní myšlenka ovlivnila výši výsledku její realizace. Teprve vytvořením hodnot, jež bude možné vyjádřit v penězích, lze posuzovat případnou cenu samotného podnikatelského záměru. Jinak lze takový záměr označit pouze za prostředek, jímž bude ocenitelné hodnoty teprve dosaženo, což se však v případě obviněného nestalo ani při dlouhodobé snaze najít strategického partnera pro jeho financování.

V posuzované věci je však podstatné, že soud se svými úvahami v podstatě odchýlil od znaleckého posudku Ing. Z. Z. Předmětem znaleckého zkoumání v této věci bylo odborné posouzení konkrétního projektu, který měl být realizován v konkrétních podmínkách. Pokud soud nesouhlasí nebo má pochybnosti o správnosti znaleckého posudku, postupuje podle § 109 tr. ř., požádá znalce o vysvětlení a kdyby to nevedlo k výsledku, přibere znalce jiného. (Srov. č. 35/1970 II. Sb. rozh. tr.) Soud totiž není zásadně oprávněn učinit změnu odborných zjištění znalce, ať již explicitně či skrytě, tj. pokud by při svých právních závěrech vycházel z odlišného odborného zjištění, než ke kterým dospěl znalec. Pokud se tedy soud neztotožnil se závěry znalce z oboru ekonomika ohledně finanční situace společnosti H., a. s., a vlivu ocenění know-how na ni, měl tyto své pochybnosti odstranit přibráním nového znalce, nemohl však měnit odborné stanovisko konstatované znalcem, resp. vycházet ze závěrů odlišných, založených na vlastních úvahách.

Nejvyšší soud na pokladě dosavadních skutkových zjištění nepovažuje za správný závěr soudů obou stupňů, že dovolatel mohl počítat s takovým zlepšením ekonomické situace společnosti v určitém dohledném časovém období, které by mu umožnilo dostát svým splatným závazkům, byť alespoň částečně. Stejně tak nebylo možné přisvědčit ani argumentu o specifickém charakteru společnosti obviněného, neboť její předmět podnikání nebyl natolik neobvyklý, aby odůvodňoval její setrvání v úpadekovém stavu po dobu několika roků, aniž by tento stav byl řešen v souladu se zákonem, tj. v konkursním řízení. Existenci společnosti v popsaném ekonomickém stavu by za určitých okolností a pouze po dobu několika měsíců odůvodňovala např. okolnost, že obviněný vyplácel v kritickém období mzdy většímu počtu zaměstnanců a z tohoto ohledu by bylo ve veřejném zájmu zachování společnosti a její sanace. V posuzovaném případě však obviněný mzdy zaměstnancům nevyplácel a ani tuto okolnost mu nelze přičíst k dobru. Obviněný jakožto předseda představenstva (statutární orgán) jednající s péčí řádného hospodáře o tomto dlouhodobém stavu společnosti H., a. s., věděl, přesto do 30. 6. 2004 nepodal návrh na prohlášení konkursu této společnosti, a namísto toho v podstatě pouze pokračoval v podnikání, a to v rozporu s účelem, jakož i s výslovnými ustanoveními zákona. K podání návrhu na zahájení konkursního řízení byl přitom povinen bez zbytečného odkladu poté, co se o předložení či

insolvenci společnosti dozvěděl, tj. v podstatě již v roce 2000, ačkoli v žalovaném skutku je počátek protiprávního období stanoven až od 1. 1. 2003. Délka období, ve kterém se společnost H., a. s., nacházela v úpadku, aniž by došlo k podání návrhu na prohlášení jejího konkursu, je podle názoru Nejvyššího soudu okolností zvyšující stupeň nebezpečnosti počínání obviněného na míru předvídanou § 126 odst. 2 tr. zák., pro běžně se vyskytující případy jeho naplnění (č. 43/1996 Sb. rozh. tr.). V praxi totiž nejsou výjimečná rozhodnutí o spáchání daného trestného činu v případech, že pachatel opomenul podat návrh na prohlášení konkursu po dobu několika měsíců.

Lze tedy shrnout, že soudy obou stupňů konstatovaly pozitivní snahu obviněného v rámci sanace jeho společnosti, ale nezapomínaly se reálností revitalizace společnosti a pravděpodobností jejího uvedení do ziskového stavu v určitém časovém období. Nedostatek důkazů o reálnosti popsaných záměrů obviněného soudy nahradily vlastními úvahami, které neměly oporu v prokázaných skutečnostech, a měly proto spekulativní charakter. Během období pěti roků se obviněnému nepodařilo obnovit finanční zdraví společnosti, k prodeji práv z know-how z jeho strany nedošlo, a po tuto dobu byla společnost nepřetržitě ve stavu vyžadujícím prohlášení konkursu. Nejvyšší soud přitom nemá v úmyslu snižovat význam realizovaných ani zamýšlených aktivit společnosti H., a. s., přesto je evidentní, že k jejímu finančnímu ozdravení dlouhodobým úsilím obviněného nedošlo, proto bylo jeho povinností prohlášení konkursu společnosti navrhnout.

V posuzovaném případě tedy Nejvyšší soud neshledal žádné okolnosti, které by konkrétní stupeň nebezpečnosti činu pro společnost snižovaly pod dolní hranici běžných případů daného trestného činu. Rozhodnutí soudů obou stupňů tak spočívá na nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť skutek v podobě popsané ve zprošťujícím výroku zahrnuje znaky trestného činu porušování povinnosti v řízení o konkursu podle § 126 odst. 2 tr. zák., včetně jeho materiální stránky. Nejvyšší soud proto na podkladě dovolání nejvyšší státní zástupkyně podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 5. 2006, sp. zn. 23 To 1041/2005, jakož i výrok pod bodem II. rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. 10. 2005, sp. zn. 27 T 176/2004. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Okresnímu soudu v Českých Budějovicích přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Soud prvního stupně v novém řízení doplní dokazování ke zjištění reálnosti budoucího odvrácení úpadku společnosti H., a. s., a poté znovu rozhodne o vině obviněného. Opětovné vydání zprošťujícího výroku bude přicházet v úvahu pouze v případě, že zjištěné skutečnosti umožní identifikovat z věcného a časového hlediska budoucí události, které by vyloučily předložení či insolventi společnosti H., a. s., v případě, že by nad touto nebyl prohlášen konkurs.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU](#)
- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)